

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **66003** (13) **U**
(51) **МПК (2011.01)**
F16F 9/00

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

видається під
відповідальність
власника
патенту

(54) РОТОРНИЙ ГІДРАВЛІЧНИЙ ГАСИТЕЛЬ КОЛИВАНЬ

1

2

(21) u201105048

(22) 20.04.2011

(24) 26.12.2011

(46) 26.12.2011, Бюл.№ 24, 2011 р.

(72) ГОРБУНОВ МИКОЛА ІВАНОВИЧ, НОЖЕНКО ВОЛОДИМИР СЕРГІЙОВИЧ, КОВТАНЕЦЬ МАКСИМ ВОЛОДИМИРОВИЧ, КРАВЧЕНКО КАТЕРИНА ОЛЕКСАНДРІВНА, МАЛОХАТКО АНДРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ, КЛЮЄВ ОЛЕКСАНДР СЕМЕНОВИЧ

(73) СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

(57) Роторний гідравлічний гаситель коливань, що містить корпус, вал-ротор, який утворює з корпусом робочі зазори і кінематично сполучений з демпфированим об'єктом, причому робочі зазори заповнені високов'язкою рідиною, компенсатор, герметичність корпусу забезпечується еластичними прокладками і втулкою, який **відрізняється** тим, що компенсатор виконано у вигляді акустичного пристрою.

Корисна модель належить до залізничного транспорту та може бути використана у конструкціях роторних гідравлічних гасителів коливань.

Відомий роторний гідравлічний гаситель коливань, який вибрано за прототип, що містить корпус, вал-ротор, який утворює з корпусом робочі зазори і кінематично сполучений з демпфированим об'єктом, робочі зазори заповнені високов'язкою рідиною, компенсатор, герметичність корпусу забезпечується еластичними прокладками і втулкою [1].

Недоліком відомого пристрою є низька ефективність роботи компенсатора внаслідок того, що він виконаний з матеріалу, коефіцієнт об'ємного розширення якого вищий, ніж у високов'язкої рідини, що спричиняє низьку ефективність гасіння коливань по різних ділянках шляху та при різних динамічних навантаженнях і швидкостях.

В основу корисної моделі поставлена задача вдосконалення роторного гідравлічного гасителя коливань шляхом виконання компенсатора у вигляді акустичного пристрою, за допомогою якого генеруються звукові хвилі, що впливають на робочу рідину, яка знаходиться у герметичному корпусі.

Поставлена задача вирішується тим, що у роторному гідравлічному гасителі коливань, що містить корпус, вал-ротор, який утворює з корпусом робочі зазори і кінематично сполучений з демпфированим об'єктом, робочі зазори заповнені високов'язкою рідиною, компенсатор, герметичність корпусу забезпечується еластичними прокладками

і втулкою і, відповідно до корисної моделі, компенсатор виконано у вигляді акустичного пристрою.

Основними перевагами запропонованої корисної моделі, у порівнянні з прототипом, є:

- підвищення ефективності гасіння коливань внаслідок впливу на робочу рідину роторного гідравлічного гасителя коливань звуковими хвилями;
- збільшення діапазону регулювання гасіння коливань;
- зниження зносу коліс та рейок внаслідок зменшення коливань локомотива.

Суть корисної моделі пояснюється кресленнями, де зображено:

Фіг. 1 - роторний гідравлічний гаситель коливань;

Фіг. 2 - графік залежності амплітуди кавітаційного імпульсу тиску від критерію акустичної кавітації.

Роторний гідравлічний гаситель коливань містить герметичний корпус 1, вал-ротор 2, встановлений з можливістю повороту і утворюючий з корпусом 1 робочі зазори 3, герметичність корпусу 1 забезпечено еластичною прокладкою 4 і втулкою 5. Робочі зазори 3 заповнені високов'язкою рідиною 6. Компенсатор виконано у вигляді акустичного пристрою 7, прикріпленого до корпусу 1.

Запропонований роторний гідравлічний гаситель коливань працює наступним чином.

Встановлений з можливістю повороту вал-ротор 2 отримує зворотно-обертальні рухи, які спричиняють аналогічні переміщення вала-ротора

(13) **U**
(11) **66003**
(19) **UA**

2 відносно корпусу 1. Герметичність корпусу 1 забезпечено еластичною прокладкою 4 та втулкою 5.

Компенсатор виконано у вигляді акустичного пристрою 6, який генерує акустичні хвилі високої інтенсивності, направлені на високов'язкою рідину 5, яка знаходиться у робочих зазорах 3 між корпусом 1 та валом-ротором 2.

Момент сил в'язкого тертя високов'язкою рідини 5, розташованої у робочих зазорах 3 між валом-ротором 2 та корпусом 1, визначається наступним чином:

$$M_k = \sum 2H\nu\rho(r^3w/\delta),$$

де H - довжина вала-ротора;

M - обертальний момент;

δ - ширина зазорів між корпусом та валом-ротором;

ρ - густина робочої рідини;

r - радіус поверхонь тертя;

ν - кінематична в'язкість робочої рідини.

Під дією акустичних хвиль високої інтенсивності у високов'язкій рідині 5 виникає процес кавітації [2], під яким розуміють утворення у рідині пульсуючих бульбашок, заповнених паром, газом або їх сумішшю. Цей процес також можна назвати процесом акустичної кавітації [3].

Акустична кавітація являє собою ефективний механізм концентрації енергії. Під час кавітації низька середня щільність енергії звукового поля трансформується у високу щільність енергії, пов'язану з підвищенням тиску, внаслідок утворення бульбашок. Відбувається концентрація енергії у дуже малих обсягах, яка сприяє гасінню коливань локомотива.

Інтенсивність кавітації вимірюється числом акустичної кавітації, яке дорівнює:

$$\chi_{a,0} = \frac{P}{|P_{\max}|},$$

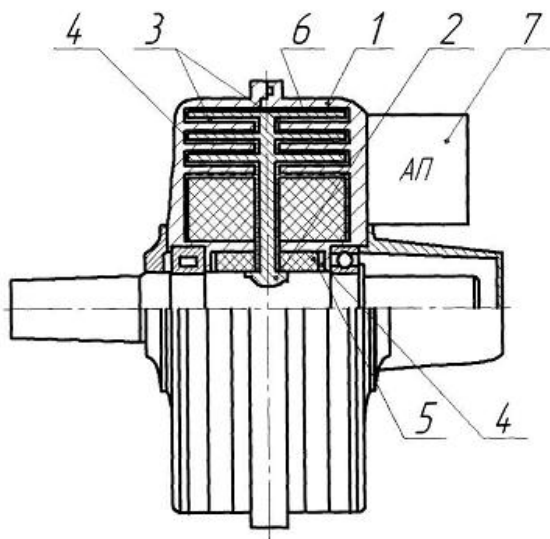

Fig. 1

де $\chi_{a,0}$ - число акустичної кавітації;

P - тиск ідеальної рідини;

$P_{\max}$ - максимально допустимий тиск у рідині.

Чим вищою буде інтенсивність кавітації, тим більшим буде радіус бульбашки, яка впливає на тиск у роторному гідравлічному гасителі коливань. На фіг. 2 зображено найбільш ефективне число акустичної кавітації при найбільшому тиску. Залежність $P_{\text{кв max}}$ показує, що при зменшенні газовмісту вільного газу величина імпульсу кавітаційного тиску різко зростає, що підтверджують експериментальні роботи [4] і теоретичне дослідження [3].

Таким чином, впливаючи на високов'язку рідину 5 акустичними хвилями високої інтенсивності, підвищується кінематична в'язкість, густина високов'язкої рідини та утворюється у робочих зазорах 3 додатковий тиск, який покращує гасіння коливань та розсіює енергію сил тертя, між елементами гасителя, у навколишнє середовище.

Джерело інформації:

1. А.с. СРСР № 1566115, кл. F16F 9/12, опубл. 23.05.90., бюл. № 19.

2. Балабышко, А.М. Роторные аппараты с модуляцией потока и их применение в промышленности / А.М. Балабышко, В.Ф. Юдаев. - М.: Недра, 1992.-176 с.

3. Юдаев, В.Ф. Гидромеханические процессы в роторных аппаратах с модуляцией проходного сечения потока обрабатываемой среды / В.Ф. Юдаев // Теоретические основы химической технологии.-1994. - Т. 28. - № 6. - С. 581-590.

4. Юдаев В.Ф. Роторные аппараты с модуляцией потока и импульсным возбуждением кавитации для интенсификации процессов химической технологии: дис. ... д-ра техн. наук: 05.17.08 / Юдаев Василий Федорович. - М., 1984.-454 с.

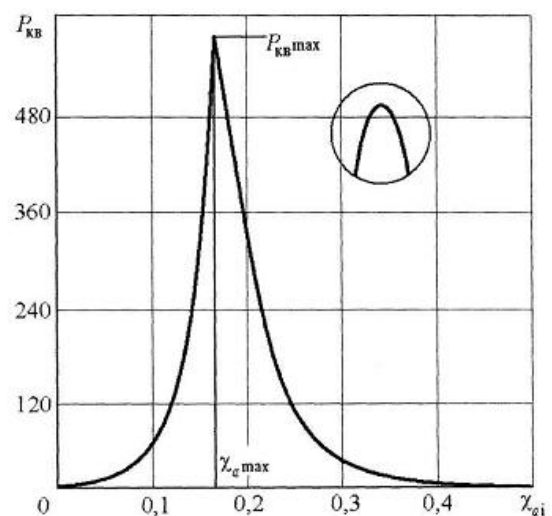

Fig. 2

